

СЕКЦІЯ 9. БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК, АНАЛІЗ ТА АУДИТ

Побережний Р. О.

*кандидат економічних наук,
доцент кафедри менеджменту інноваційного підприємництва
та міжнародних економічних відносин
Інституту економіки, менеджменту та міжнародного бізнесу
Національного технічного університету
«Харківський політехнічний інститут»*

Побережна Н. М.

*кандидат економічних наук,
доцент кафедри економічного аналізу та обліку
Інституту економіки, менеджменту та міжнародного бізнесу
Національного технічного університету
«Харківський політехнічний інститут»
м. Харків, Україна*

РОЛЬ ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНОЇ ІНФОРМАЦІЇ В УПРАВЛІННІ ФІНАНСОВИМИ РЕЗУЛЬТАТАМИ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Економічним підсумком господарської діяльності, і в тому числі інноваційної діяльності, є фінансовий результат, який характеризує усі аспекти функціонування підприємства, а динаміка змін фінансового результату свідчить про можливі тенденції розвитку підприємства в стратегічному періоді.

У зв'язку з цим операції з формування, розподілу та використання фінансових результатів інноваційної діяльності підприємства, його доходи та витрат підлягають контролюванню, що забезпечує своєчасність внесення коригувань у господарську діяльність задля уникнення збитків та досягнення бажаного рівня прибутковості, підвищення рівня інноваційності та покращення фінансового стану у зовнішньому середовищі.

Процес контролювання фінансових результатів як складова частина активної діяльності системи управління підприємством передбачає наявність трьох етапів: установлення бюджетних показників у створенні прибутку, що піддаються вимірюванню в обліку; зіставлення з ними реальних результатів та визначення, аналіз і оцінювання відхилень; прийняття необхідних управлінських рішень. В той же час, наявність збитків свідчить про недостатньо ефективні дії управлінського персоналу щодо контролювання фінансових результатів підприємств (табл. 1).

**Формування фінансових результатів до оподаткування
на підприємствах України (млн грн)**

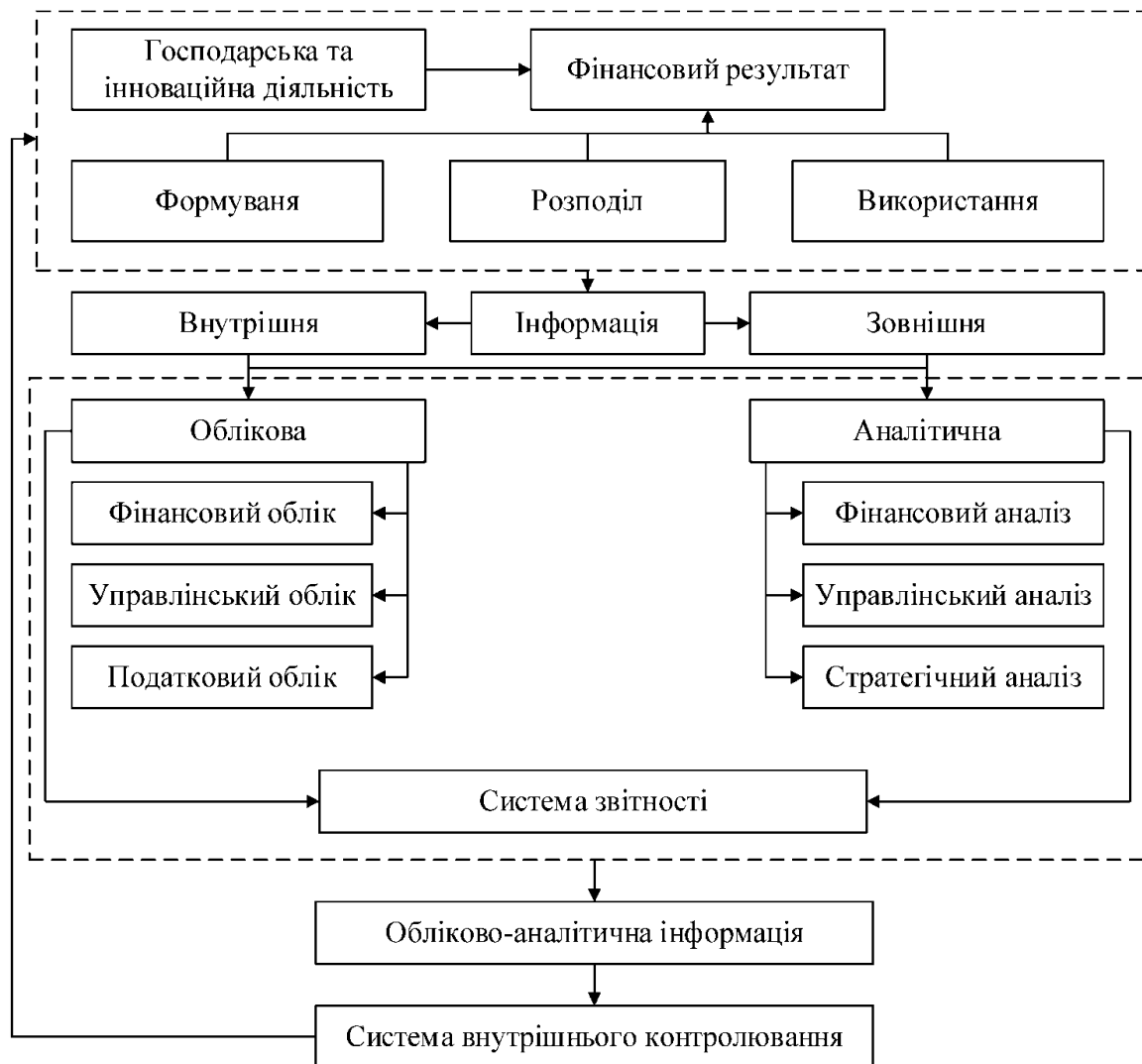
Показник	Рік				
	2012	2013	2014	2015	2016
1. Фінансовий результат (сальдо): усього	58744,9	121092,6	102077,6	33802,8	-523587
у% до попереднього року	х	206,1	84,3	33,1	х
2. Прибуток: усього	209050,4	268533,6	273448,1	230505,1	334517,3
у% до попереднього року	х	128,5	101,8	84,3	145,1
3. Збиток: усього	150305,5	147441,0	171370,5	196702,3	858104,3
у% до попереднього року	х	98,1	116,2	114,8	436,2

Ситуація, що склалася в системі управління на підприємствах не створює дієвого механізму оцінки і контролювання фінансового результату (рівня прибутку або збитку), тому актуальним завданням сьогодні є формування системи його інформаційного забезпечення за допомогою обліку та економічного аналізу [1, с. 6].

Для забезпечення функціонування системи управління доходами, витратами та фінансовими результатами діяльності підприємства, необхідна різноманітна інформація, що надається бухгалтерським обліком. Вся отримана інформація перевіряється; визначаються відповідність встановленим формам, правильність арифметичних підрахунків, співставність показників. Після цього інформація обробляється: відбувається загальне ознайомлення з документами, їх змістом; визначаються та порівнюються відхилення; визначається вплив факторів на об'єкт, що аналізується, виявляються резерви та шляхи їх використання. Відповідно до узагальнених і систематизованих результатів аналізу готуються проекти управлінських рішень, що передаються у систему управління. Якщо бухгалтерський облік надає інформацію, то економічний аналіз повинен перетворити її в придатну для прийняття рішення [2, с. 17]. Схема та складові обліково-аналітичного забезпечення управління фінансовими результатами інноваційної діяльності підприємства відображено на рис. 1.

Основними складовими такої системі є облікова система та аналітична система. До облікової системи віднесено: фінансовий облік, управлінський облік та податковий облік на підприємстві, а до аналітичної організації етапи аналітичної роботи на підприємстві. Аналітичне дослідження можна умовно поділити на три основних етапи (підготовчий, аналітичний і підсумковий). Система бухгалтерського обліку доходів, витрат та фінансових результатів має бути такою, щоб забезпечувати оптимальну економічність даних про збирання і обробку даних, а також забезпечити максимальну ефективність праці виконавців. Інструментом реалізації цього може бути

належним чином сформована облікова політика підприємства, яка враховує специфіку обліку доходів, витрат та фінансових результатів [3, с. 62].

Рис. 1. Система обліково-аналітичного забезпечення управління фінансовими результатами інноваційної діяльності підприємства

Як процес організації бухгалтерського обліку, так і процес організації та проведення економічного аналізу складається з підготовчої стадії, методичної стадії, технічної стадії та організаційної стадії. Підготовчий етап аналізу фінансових результатів інноваційної діяльності передбачає визначення завдань і об'єктів аналізу, вивчення матеріалів і результатів за раніше проведеним аналізом відібраних об'єктів, складання плану аналізу та графіку його проведення, розробку програми та всього інструментарію аналізу (макетів таблиць, алгоритмів розрахунків тощо), обмеження кола необхідної інформації для проведення аналізу та попереднє ознайомлення з нею. У плані аналітичної роботи висвітлюються:

- тема аналізу та напрями використання його результатів;
- програма та календарний графік проведення, розподіл окремих ділянок роботи між виконавцями, а також строк здійснення аналізу.;
- перелік інформаційних джерел аналізу та способи отримання інформації, якої не вистачає;
- розробка макетів аналітичних таблиць і вказівок щодо їх заповнення, а також пропозиції щодо графічного оформлення матеріалів і результатів аналізу, загальне методологічне забезпечення [2, с. 45-46].

Аналітичний етап роботи включає:

- збір і перевірку достовірності інформації, що використовується (достатня та достовірна інформація – головна умова ефективності аналітичної роботи);
- систематизацію накопичених матеріалів;
- забезпечення зіставленості показників (за оцінкою, структурою, принципами побудови тощо);
- статистичну обробку отриманих даних, заповнення аналітичних таблиць;
- розробку аналітичних показників, необхідних для вирішення поставлених завдань [2, с. 47-48].

На підсумковому етапі економічного аналізу доходів, витрат та фінансових результатів інноваційної діяльності проводять узагальнення (групування, підрахунок) отриманих результатів аналітичного дослідження, доводять до відома зацікавлених осіб результати аналізу. Обов'язковим елементом даного етапу є систематичний контроль за виконанням рішень, прийнятих відповідно до результатів аналізу.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Мельник Т.Ю. Обліково-аналітичне забезпечення контролювання фінансових результатів підприємства: автореф. дис. ... канд. екон. наук: 08.00.09 / Мельник Тетяна Юріївна; Житомирський Державний технологічний університет. – Ж., 2016. – 24 с.
2. Мошенський С.З. Економічний аналіз / С. З. Мошенський, О. В. Олійник. – Житомир: ПП «Рута», 2007. – 704 с.
3. Лісовицька А.М. Підходи до визначення економічної сутності поняття «фінансові результати» [Електронний ресурс] / А.М. Лісовицька, К.В. Безверхий // Фінансова система України в умовах економічної та фінансової глобалізації світу. – Т. 2. – С. 105–108. – Режим доступу: <http://ir.kneu.edu.ua/bitstream/2010/23517/1/105-108.pdf>.
4. Побережна Н. М. Аналіз факторів впливу на інноваційний розвиток промислових підприємств: практичний аспект / Н. М. Побережна // Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету: зб. наук. пр. Сер.: Економіка і менеджмент. – Одеса: МГУ, 2016. – Вип. 21. – С. 81-86.